

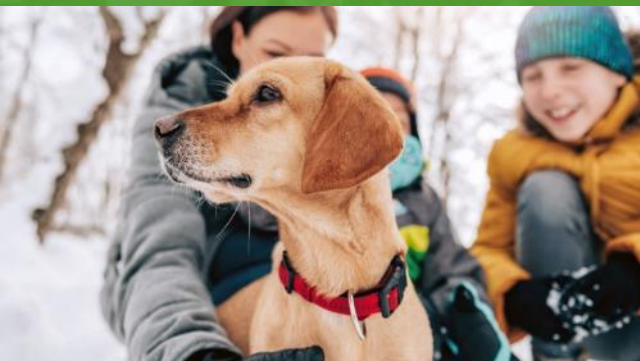
HPV-vaccinationerna i det nationella vaccinationsprogrammet

Vad, var, när,
till vem, varför, hur ...

Sakkunnigläkare Anniina Virkku

12.12.2022

Institutet för hälsa och välfärd

Till vem? När? Vad?

Vem får vaccinet?

- Enligt det nationella vaccinationsprogrammet får alla **flickor och pojkar** avgiftsfritt HPV-vaccin på **femte och sjätte klassen**
- Om man inte blivit vaccinerad i de lägre klasserna i den grundläggande undervisningen kan vaccinet ges även i de högre klasserna
- Coronasituationen kan ha påverkat förverkligande av vaccinationerna i den grundläggande undervisningen. Därför kan minderåriga unga få vaccinet ännu i läroanstalter för den högre undervisningen (t.ex. gymnasier, yrkesläroverk) fram till slutet av vårterminen 2023
 - Trots att den temporärt förlängda vaccinationstiden berodde på coronan, kan vaccinationsserien efter individuellt övervägande även påbörjas senare, om vaccinet av någon orsak inte erhållits tidigare

Cervarix-vaccinet 1/2

- I det nationella vaccinationsprogrammet används Cervarix-vaccinet
 - Papillomvirustyperna 16 ja 18
 - Vaccinet ger krosskydd mot papillomvirustyperna 31, 33, 35 ja 45
- Vaccinet har beviljats försäljningstillstånd i Europa redan år 2007
 - I Finland har HPV-vaccinationerna hör till vaccinationsprogrammet sedan år 2013 och över 900 000 vaccindoser har administrerats.
 - Globalt har man redan administrerat över 100 miljoner doser

Cervarix-vaccinet 2/2

Den ungas ålder avgör hur många doser som ges:

- Under 15 år: två doser
 - Minimiintervallen är 5 månader, men det finns belegg för att responsen blir bättre om intervallen förlängs
 - Även om den unga fyller 15 år i perioden mellan doserna räcker det med två doser
- 15 år fyllda: tre doser
 - 0, 1 och 6 månader
 - Den andra dosen ges således 1 månad efter den första och den tredje dosen tidigast 5 månader efter den andra

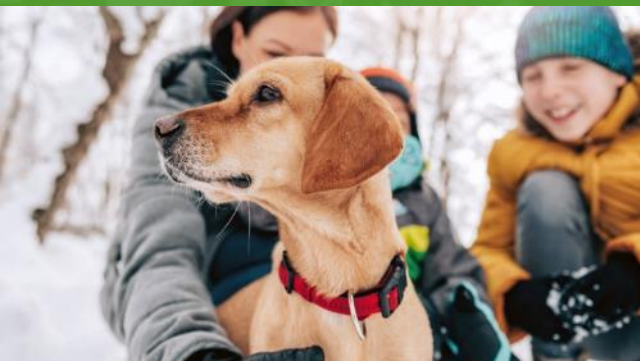
Det lönar sig inte att förkorta intervallerna, men man kan lite tänja på dem.

När ges vaccinet i det nationella vaccinationsprogrammet?

- Första dosen ges på femte klassen och den andra dosen på sjätte klassen
- Om en elev som går i sjätte klassen inte fått vaccinationen, så får hen den första dosen på sjätte klassen
 - Det lönar sig att sträva till att båda doserna ges i de lägre klasserna i den grundläggande undervisningen, speciellt om eleven byter skola då hen börjar på de högre klasserna i den grundläggande undervisningen
- Om den första dosen ges på sjunde klassen kan den andra dosen ges på åttonde klassen.
- Om den första dosen ges på åttonde klassen kan den andra dosen ges på nionde klassen
- **Om det är möjligt lönar det sig att i första hand ge HPV-vaccinationen i samband med hälsogranskningen**

Kom ihåg att granska vaccinationsbehovet för varje enskild elev

- Det lönar sig att granska vaccinationsbehovet i varje klass
 - Gäller även för omyndiga elever, genast under det första studieåret, då de påbörjar den högre undervisningen
 - Om skyddet är otillräckligt skall det förbättras

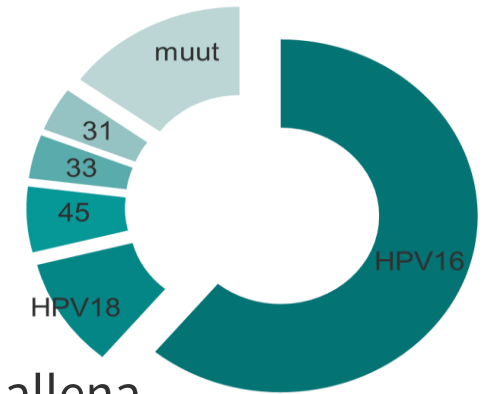
Varför?

Cervarix –vaccinet skyddar mot över 80 % av de HPV-serotyper som förorsakar livmoderhalscancer

HPV-serotyperna som används i vaccinens uppbyggnad :

Cervarix	16	18							
Gardasil	16	18	6	11					
Gardasil 9	16	18	31	33	45	52	58	6	11

Serotypernas orsaksandelar i livmoderhalscancerfallen:

HPV**16** och **18**: förorsakar cancer på mycket kort tid

HPV **31, 33 och 45**: släkt med ovanstående, förekommer tillsammans med dem eller allena

- Cervarix ger ett utmärkt skydd mot just de papillomvirus som med största sannolikhet/snabbast orsakar cancer. En serie på två doser ger ett skydd som i kliniska prövningar har visat sig vara närmare 100% mot infektioner som förorsakats av de HPV-serotyper som ingår i vaccinet.
- Studierna har visat att skyddet med all sannolikhet även är långvarigt.

Fördelarna med HPV-vaccinationer 1/2

- HPV-vaccinet är det säkraste sättet att skydda sig mot
 - **infektioner som papillomvirusen förorsakar,**
 - **förstadier av cancer och**
 - **cancer.**
- Papillomvirusen smittar väldigt lätt. Varken kondom eller oralsexskydd skyddar helt mot det
 - Utan HPV-vaccinationer får ca åtta av tio människor under någon period av sitt liv, oftast redan som ung, en smitta som utsätter dem för risken att få en allvarlig sjukdom. En liten del av infektionerna leder till en långvarig infektion, som för en del leder till cancer.

Fördelarna med HPV-vaccinationer 2/2

- Papillomvirusens orsaksandel i uppkomsten av de olika cancerformerna varierar
- Hos kvinnor är livmoderhalscancer den allmännaste cancerformen förorsakad av papillomvirus, och hos männen cancer i tonsillerna
- Genom att vaccinera både flickor och pojkar kan man förhindra närmare 300 cancerfall per år i Finland.
 - Av dessa är ca 1/3 cancerfall hos män och 2/3 hos kvinnor.

Fördelarna med HPV-vaccinationer

- En del av de cancerformer som papillomvirusen förorsakar är sådana att man inte kan upptäcka dem i tid. Och fast man skulle upptäcka förstadiet till cancer i tid är vården förknippad med risker. Därför är vaccinationen i god tid före smittan det bästa sättet att förhindra sjukdomen.
- Största nytta av vaccinationen fås då man får vaccinet som ung och sannolikt inte ännu fått smittan. Kroppen bildar också ett bättre antikroppssvar mot papillomvirus då man är ung.

Effekten på sjukdomsördan

- Det är möjligt att helt bli av med HPV16-typen (förorsakar största delen av de HPV-relaterade cancerformerna)
- Frekvensen av HPV relaterade cancerformer och användningen av hälsotjänster samt kostnaderna som de förorsakar minskar
 - Genom att vaccinera pojkar och flickor med vaccin mot HPV kan man, jämfört med den nuvarande sjukdomsördan, spara 15,3 milj. euro per år.
- Genom att vaccinera pojkarna har även de ett direkt skydd

Vaccinet säkerhet – vilka biverkningar kan vaccinationen ge?

- Vanligt förekommande lokala symtom: smärta vid injektionsstället, rodnad, svullnad
- Det kan förekomma lindriga övergående allmänna symtom (huvudvärk, illamående, muskelsmärta, stegring)
- De lokala och allmänna symtomen börjar vanligtvis inom ett par dagar efter vaccinationen och räcker några dygn. De kan åtgärdas med febernedsättande och smärtlindrande medicin
- Allergiska reaktioner och anafylaxi är mycket ovanliga
- Inga allvarliga biverkningar av vaccinet har konstaterats
- Det kan förekomma svimning i samband med vaccinationen eller efter den, när spänningen släpper.

Symtom som uppkommer efter HPV-vaccinationen beror inte nödvändigtvis på vaccinationen

- I synnerhet på sociala medier har det tidvis kopplats t.o.m. allvarliga symtom och sjukdomar till HPV-vaccinationerna. Vaccinationer kopplas ofta till sjukdomar vars ursprung/uppkomst man inte känner till. Det finns trots allt inga vetenskapliga belägg för dessa påståenden.
- Då frekvensen av dessa sjukdomar eller symptomen har jämförts i stora undersökningar hos vaccinerade och ovaccinerade, har man kunnat konstatera att de är lika allmänt förekommande i båda grupperna
- Eller att sjukdomarna/symptomen har blivit allmänna redan före vaccinationerna har påbörjats
- Hjälp från webbsidan : [Vanliga frågor om HPV-vaccinets säkerhet](#)

Hur?

Organisering av vaccinationerna

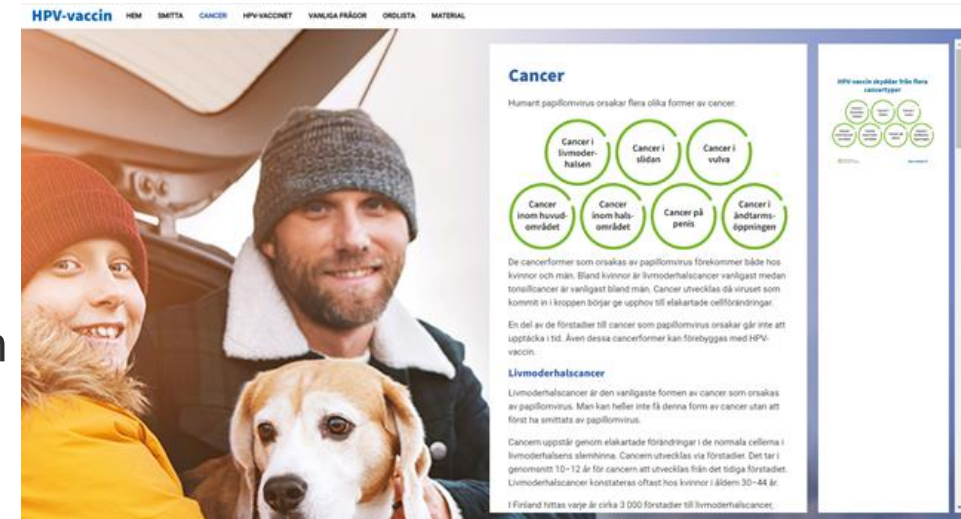
- Vaccinationerna ges i de lägre och högre klasserna i den grundläggande utbildningen och även i andra stadiets läroanstalter (gymnasier och yrkesskolor).
- Det är viktigt att kommunernas skolhälsovård uppskattar vaccinbehovet och **planerar vaccinbeställningarna noga**
 - Speciellt i andra stadiets läroanstalter där HPV-vaccinet inte ges så ofta finns det orsak **att kartlägga vaccinbehovet innan vaccinen beställs**
 - Man får inte uppbevara mera vaccin i skolans kylskåp än det som motsvarar en månads behov
 - Skolhälsovården och sjukhusapoteket eller läkemedelscentralen skall samarbeta så att sjukhusapoteket och läkemedelscentralen kan upprätthålla ett HPV-vaccinlager som motsvarar efterfrågan i regionen

Barnet/den unga kan själv bestämma om vaccinationen, om hen är mogen för det

- Hälsovårdens yrkespersonal utreder den ungas beslutsförmåga om sin egen vaccination
 - Lagen känner inte till någon åldersgräns för beslutsförmågan, så yrkespersonalen gör alltid sin bedömning individuellt
 - När ett barn eller en ungdom kommer ensam till mottagningen ska beslutsförmågan alltid bedömas
 - Om den minderåriga konstateras kunna fatta beslut om sin egen vård, kan vårdnadshavarna endast kontaktas med hans eller hennes tillstånd.
- Barn, unga och familjer -webbsidan, THL: [Utvärdering av en minderårigs beslutsförmåga inom hälso- och sjukvården](#)

Information om HPV-vaccinationer: THL stöder – fältet förverkligar

- Broschyrer, affischer kommer att uppdateras
- Tilläggsuppgifter:
 - THL:s avsnitt om HPV-vaccinet på webbplatsen Infektionssjukdomar och vaccinationer:
<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-a-o/hpv-dvs.-vaccin-mot-papillomvirus>
 - <https://hvpv-vaccin.fi/> (finns ännu på påseende i uppskattningsvis 6-12 månader)
 - Andra webbplatser som underlättar arbetet, t.ex. sådana som cancerorganisationerna upprätthåller, bl.a.
<https://www.fressis.fi/artikkeli/hpv-infektio-kaikki-mita-olet-aina-halunnut-kysya-hpvsta/>
- Man kan informera om vaccinet via Wilma eller på föräldramötet
- Man kan även skriva ut och skicka informationen i pappersform och broschyren till hemmen
- Man kan även skriva och skicka textmeddelande

hvpv-vaccin.fi

Information på olika språk

THL:s webbsidor med information om HPV-vaccinationer på främmande språk **uppdateras som bäst**

[Papilloomavirus ja HPV-rokote eri kielillä](#) (papillomavirus och HPV-vaccin på olika språk)

- Du kan även bekanta dig med följande webbplatser:
 - <https://vaccination-info.eu/en/disease-factsheets/human-papillomavirus-hpv>
Uppe i övre hörnet kan du välja många olika språk inom EU-området
 - <https://www.ecdc.europa.eu/en/human-papillomavirus/prevention-control>
Notera att platsen har många sidor
 - <https://www.who.int/immunization/diseases/hpv/en/> och på WHO:s sidor hittar du även information på t.ex. ryska och franska

Tack!

Tilläggsuppgifter:

HPV- d.v.s. vaccin mot papillomvirus –webbplats

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-a-o/hpv-dvs.-vaccin-mot-papillomvirus>

Vaccinationsrådgivning för hälso- och sjukvårdpersonalen:

tel. 029 524 6060

Vardagar kl. 10–12

